

Mošči

SKUPNOST

glasilo szdl ljubljana moste-polje

BOMO ZAČELI GRADITI DISPANZER?

Ko smo pred dvema letoma pisali o prostorski stiski v otroškem dispanzerju moščanskega zdravstvenega doma, so bile stvari bolj črne, kot so danes.

V tem času so uvedli trikrat tedensko posvetovalnico za zdrave otroke v ginekološki ambulanti, dvakrat tedensko pa cepijo otroke v ambulanti za medicino dela.

Poleg redne dopoldanske in popoldanske ordinacije za bolne otroke so v Novih Jaršah s preureditvijo stanovanja pridobili še dodatno ambulanto.

Sedanje stanje je samo pogojno zadovoljivo: zdravi otroci -- čeni od bolnih, to je res. Res

pa je tudi, da so zdravnice preobremenjene, starši predolgo čakajo, da pridejo z otroki na vrsto. Koliko novih otrok pa je v Štepanjskem naselju? Zaradi prostorske stiske tudi ne morejo sistematično pregledovati triletnih otrok.

Z izglasovanjem samopriskom se odpira možnost za gradnjo prizidka pri zdravstvenem domu, ki bi naj bil namenjen za otroški dispanzer. Sedanje prostore bi preusmerili v druge namene. Prizidek naj bi zasedel del vrta in dvorišča sosednje hiše in čeprav je idejni načrt že izdelan, še vedno ni urejeno lastništvo zemljišča.

V novem dispanzerju bi uredili mentalno higiensko posvetovalnico in zobno ambulanto, poleg tega pa bi seveda racionalno porazdelili vse druge prostore za »vsakdanje« potrebe.

Odprto ostaja vprašanje laboratorija.

Vemo, da je diagnoza velikokrat odvisna od izvida laboratorijskih preiskav in v boljših delovnih razmerah bi izvide dobili hitreje in bi tudi diagnozo prej postavili.

Moščanski zdravstveni dom ima en sam laboratorij. Kdor pozna razmere iz svoje izkušnje, ve, kakšna nepopisna gneča je

premnogokrat na koncu hodnika. Čakalnice tam namreč ni. In v tej gneči čakajo otroci po uro, dve ali več, preden pridejo na vrsto.

Osebe otroškega dispanzerja meni, da bi morali v novih prostorih nujno urediti svoj laboratorij, ki bi bil osrednji in edini te vrste v naši občini. Jim bo uspelo pravočasno prepričati odgovorne?

Po dogovoru o gradnji objektov iz samopriskave bi morali začeti z gradnjo že maja letos, končali pa jeseni naslednje leto. Idejne načrte je že izdelal arhitekt Tone Blejec.

ALENKA LOBNIK-ZORKO

KURIRČKOVA POŠTA ŽE PETNAJSTIČ

V soboto, 26. marca, so na petih zgodovinsko-znanih krajih v Sloveniji pionirji začeli že petnajsto kurirčkovo pošto. Potem ko bo šla skozi roke tisoče pionirjev širom po Sloveniji, bo pot končala 15. maja v Ljubljani.

Prireditve je posvečena 35-letnici Zveze pionirjev Jugoslavije, 85. rojstnemu dnevu tovariša Tita in 40-letnici njegovega delovanja na čelu KPJ ter 15-letnici kurirčkove pošte.

Gorenjska pot se je začela na področju naše in domačjske občine — v Vinjah nad Dolškim, kjer je leta 1940 (29. in 30. junija) tovariš Tito sodeloval na tretji partijski pokrajinski konferenci KPS. Zveza prijateljev mladine je skupaj z drugimi organizacijami prireditve odlično organizirala, vso veličino pa je prireditvi dala množica udeležencev, ki so s spontanostjo navdušenjem zaželeli Kurirčkovi pošti srečno pot.

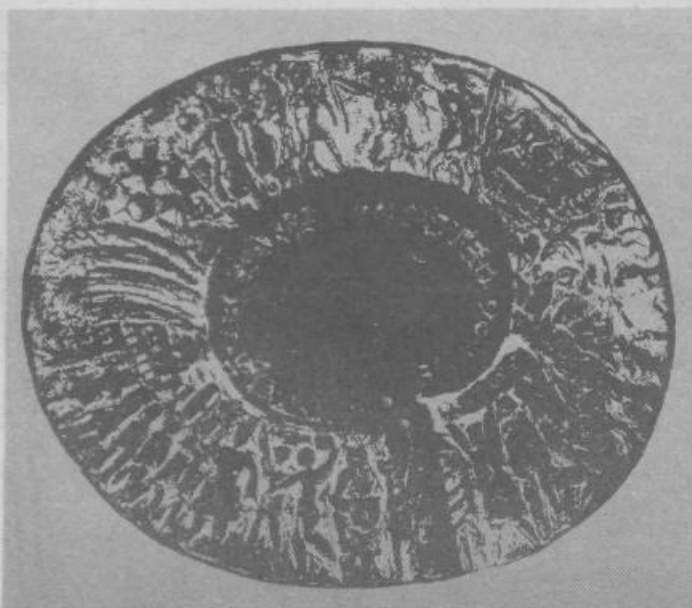

PRIPRAVIMO SE NA OBČINSKI PRAZNIK

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in nekaterih drugih služb, ki sestavljajo pripravljalni odbor za organiziranje občinske proslave, so se sestali že drugič. V grobem so izoblikovali vsebino in obliko letošnjega proslavljanja občinskega praznika 27. aprila in si porazdelili zadolžitve.

Letošnje praznovanje bo potekalo v znamenju partijskih jubilejev in 85-letnice rojstva maršala Tita. Poteka naj vso drugo polovico aprila čim bolj množično in domiselno, vključni naj vse delovne ljudi in občane, še posebno mladino. Osrednja proslava bo tudi letos v športni dvorani Kodeljevo, in sicer 26. aprila ob 17. uri. Ko bo proslava dosegla vrhunec, bodo na okoliških vrhovih zagoreli kresovi. Štirideset jih bo — za vsako partijsko leto eden. Tudi tokrat bodo na proslavi podelili občinska priznanja in nagrade ter srebrna priznanja OF- kulturni program pa bodo izvedle domače umetniške skupine in posamezniki.

Zaradi vsega tega naj bi bil april mesec urejanja okolja v naši občini. Krajevne skupnosti, OZD, šole in društva naj organizirajo očistevalne akcije, uredijo zelenice, parke, odstranijo »črna« smetišča, skratka april naj bo mesec lepšanja za vse delovne ljudi in občane, ki naj zažive v čim lepšem, zdravem okolju.

PROSLAVA BITKE NA PUGLEDU

V soboto je bila v Zadružnem domu v Zadvoru proslava ob 35. obletnici bitke II. štajerskega partizanskega bataljona z Italijani. Bitka se je odigrala 23. marca leta 1942 na Pugledu in je bila do takrat največja bitka v tedanji italijanski okupacijski coni na slovenskem.

II. štajerski partizanski bataljon je prišel na Pugled 6. januarja 1942. leta po bitki na Turjaku. Huda zima z obilo snega je bataljon prisilila, da je poiskal kraj za prezimovanje. Na priporočilo Miha Berčiča, domačina iz Zadvoja je bataljon pod vodstvom Franca Rozmana-Staneta odšel na Pugled, saj so bili tu edinstveni pogoji, da se bataljon uredi in odpočije. Okolica Pugleda in kraji današnje občine Moste-Polje so bili politično izredno osveščeni zato je bataljon zimo izkoristil za politično delo tako v bataljonu, kot tudi na terenu. Kljub temu pa delo bataljona in njegove akcije niso ostale neopažene in tako se je sovražnik odločil da napade Pugled in uniči partizane. Bataljon je bitko sprejel, toda pred številnim sovražnikom se je spretno umaknil in odšel še isti dan na dolensko. Bataljon je imel 6 mrtvih Italijani pa 25 zato se je bes usmeril na vaščane Podlipo-glava in Lipoglava in požgal več domačij.

E. SVETEK

Ni krivično, če rečemo, da so v boju za svoje politične in gospodarske pravice proti nacionalnemu zatiranju in neenakopravnosti v prvih vrstah delavskega razreda stopali železničarji. Eden najsvetlejših primerov tega boja je vsekakor generalni štrajk železničarjev Jugoslavije v aprilu leta 1920, ko je v vsej državi obstal železniški promet. Dvanajst, ponekod pa tudi osemnajst dni je več kot 50.000 enotnih in močno organiziranih železničarjev stalo proti nasilju in brezpravnosti, ki so ji bili izpostavljeni vsi delovni ljudje Jugoslavije. 15. aprila 1920 popolnoma je izbruhnila velika stavka v vsej Jugoslaviji, ki so jo solidarno takoj podprli rudarji in kovinarji, kasneje pa ves delavski razred.

Preselimo se nekoliko v preteklost in si osvetlimo dogodke, ki so v največji meri prispevali k odločitvi o vsesplošni železničarski stavki.

Že po prvi svetovni vojni so bile razmere delavskega razreda v Jugoslaviji obupne. Zlasti na železnici je bilo neznosno, saj so hoteli uvesti način, kakršen je obstajal pred vojno v Srbiji, ki pa ni poznal nobene socialne zakonodaje. Železničarji so takoj spoznali, da lahko razmere uredijo le z izredno čvrsto in enotno organizacijo: 15. in 16. decembra 1918 je bila ustanovljena splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo, že 23. in 24. marca naslednjega leta pa je zborovala v Ljubljani skupna konferenca slovenskih, hrvatskih in srbskih železnice, kjer so razpravljali o zedinjenju delovnih organizacij v centralno železničarsko organizacijo Jugoslavije, ki je združevala 49.000 železničarjev. Prav tako so sklepali tudi o spomenici, ki naj bi jo predložili železniškemu ministru. Sklenjeno je bilo, da vsaka pokrajina predloži posebno spomenico, vendar naj zahteve medsebojno soglašajo. Tako so slovenski železničarji predložili svojo spomenico, ki je vsebovala vse zahteve glede urejanja osemurnega delavnika, zvišanja mezd nekvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter določitve draginskih doklad.

Pogajanja med železničarji in vlado so se začela 6. oktobra 1919 in so napredovala zelo počasi. Velike težave so bile glede ureditve osemurnega delavnika, ki so si ga bili železničarji sami uvedli. Zveza je sicer morala v marsičem popustiti, vendar so bili njeni

15. APRIL

uspehi tedaj veliki. Sestavljen je bil zapisnik, ki so ga imenovali Protokol sporazuma, vendar tedanji minister Drašković tega sporazuma ni hotel podpisati. V vladi se je pričel prepir, ki se je končal tako, da je šel Drašković na daljši dopust v Pariz, njegov začasni namestnik Anton Kristan pa je Protokol sporazuma podpisal. Do izvajanja tega sporazuma kljub temu ni prišlo, minister Drašković je po povratku izjavil, da je protokol velika nesmiselnost, njegove določbe pa neobvezne. Položaj, kakršen je ustvarila vlada na železnici, je bil več kot nevzdržen. Pričele so se stavke po vseh krajih in 5. februarja je po velikih naporih zveze železničarjev in transportnih delavcev Jugoslavije vendarle prišlo do pogajanj med njimi in zastopniki ministrstva. Nov udarec pogajanjem je bil zadan, ko je namesto predlogov ministrstva izdalo osnutek novega službenega reda, ki je kljub porastu cen znižal celo dotedanje službene prejemke in železničarjem odvzel vse pravice, zajamčene v Protokolu sporazuma. Poleg tega je takrat postal minister eden največjih in najokrutnejših reakcionarjev dr. Anton Korošec, kar je stanje še zaostrilo. Glasilo železniških in transportnih delavcev »Železnica« je v uvodnem članku pod naslovom Neizbežni polom povsem odkrito napovedalo stavko, ki je nastopila 15. aprila. Da bi reakcija stavko zlomila, je proglasila mobilizacijo železničarjev. Odgovor na ta korak reakcije so bila delavska zborovanja. A nastilje vlade se je še pojačalo in mnogi delavski zaupniki so bili aretirani.

Delavstvo se je zbralo v Mostah in na Zaloški cesti, da odkoraka v mesto in s tem pokaže svojo solidarnost z železničarji. Reakcija je spoznala, da vsa nasilja razredne zavesti delavcev ne zlomijo. Zato se je odločila za tisto najhujše — za orožje. Žandarji in policaji so zaprli Zaloško cesto, vendar so se demonstranti njihovi zapor deloma izognili in skušali priti v mesto čez travnik po cesti za Ljubljano. Prišlo se je streljanje na mirno množico, ki se je razbežala, nato pa kljub temu po raznih poteh prišla do hotela Slon, kjer je bilo kratko zborovanje. Na Zaloški pa so obležale žrtve reakcije — 14 mrtvih in 75 ranjenih.

Po tem krvavem napadu se je pričelo še hujše preganjanje delavcev. Zaporji niso bili nikoli prazni, zavest pa je rasla iz dneva v dan.

Ceprav je bila stavka zadušena v krvi in je delavstvo doživelo poraz, je bila vendarle važna spodbuda za nadaljnje delavsko gibanje, saj je v njej prišla do izraza popolna organiziranost in enotnost železničarjev in enotnost ter solidarnost delavskega razreda celotne Jugoslavije. V tem krvavem obračunu pa je vladajoča klika razkrila svoj pravi obraz pred narodi Jugoslavije. Izročilo Zaloške ceste še živi in ni naključje, da je prav 15. april dan, ki ga praznujejo vsi jugoslovanski železničarji.

I. G.

